

Berta Golob: *Srce* ustvarja, roka piše. Srečanja z mladinskimi pisatelji. Ljubljana, Mladinska knjiga 1983.

Publikacija Berte Golobove *Srce ustvarja, roka piše* pomeni v okvirih sektorja slovenske sodobne mladinske književnosti neke vrste analogon *Pogovorom s slovenskimi pisatelji* Branka Hofmana (CZ 1978) in knjigam Franceta Pibernika *Med tradicijo in modernizmom* (Slovenska Matica 1978), *Med modernizmom in avantgar-do* (Slovenska Matica 1981) ter *Čas romana* (CZ 1983). Tudi B. Golobova se pogovarja s sodobnimi slovenskimi besednimi ustvarjalci, pogosto so to celó iste osebnosti kot pri Hofmanu in Piberniku, s to razliko seveda, da avtorica svoja srečanja s književniki namenja bralcu v šolarskem obdobju (predvsem višji razredi osnovne šole), kar z drugimi besedami pomeni, da je za startno osnovo svojih književniških portretov Golobova morala upoštevati raven literarne izkušnje oziroma vednosti te ciljne publike; to raven pa je domiselno skušala dograjevati in nadgrajevati z novimi informacijami, da bi, kot pravi uvodna urednikova beseda, mladina lahko spoznala »še tisto stran življenja in dela ustvarjalcev, ki je iz učbenikov ni mogoče razbrati«.

Kot Hofman in Pibernik v njunih pogovorih s književniki ne prezreta mladinskih opusov pri piscih, ki jim tudi tovrstno pisanje pomeni ustvarjalni izziv, prav tako Golobova pri vseh tistih sogovornikih (in teh ni malo), ki niso »samó« mladinski pisci, s pretanjeno mero, značilno za izvrstnega pedagoga, njihova mladinska dela samoumevno uokvirja v organsko celoto posameznih literarnih opusov.

Pomembno stičišče vseh omenjenih publikacij je potemtakem naslednje: ukinjati pomagajo aprioristično hierarhično ločnico med pisanjem »za odrasle« in pisanjem »za mladino« ne glede na to, katero starostno (in pri tem spoznavno, etično in estetsko) raven sprejemnika nagovarjajo. Iz te optike pomenijo vse navedene publikacije trden dokaz za bistven premik v pojmovanju, uveljavljanju in hkrati vrednotenju besednega ustvarjanja za mladino v sodobnem času.

Pri tem pa knjiga B. Golobove zasluži še posebno pozornost tudi zato, ker tovrstne priročniške strokovne literature na Slovenskem še izrazito primanjkuje in je publikacija *Srce ustvarja, roka piše* lahko učinkovit vir informacij ne samo mladim bralcem pri vstopanju v svet vredne literature, marveč tudi njihovim odraslim posrednikom.

Knjiga predstavlja devetinpetdeset avtorjev. Izbirno merilo je bilo, kot pravi uvodna beseda, eno sámo: »zajeti predvsem mladinske ustvarjalce od najstarejšega do najmlajšega rodu, katerih dela najdejo šolarji v seznamih domačega branja in tekmovanja za bralne značke«. Te urednikove besede nam sicer pojasnijo, zakaj na primer so v izbor vključeni pesniki Janez Menart, Ivo Minatti, predvsem pa Ciril Zlobec, ki nimajo **izrazitih** (ali pa sploh nimajo **tudi**) besednih stvaritev za mladino; vendar je pri stiski z obsegom publikacije, na katero opozarja urednik, vendarle škoda, če na rovaš teh »že zasedenih« mest v sicer izčrpnem izboru pogrešamo na primer Vitomila Zupana in Frana Puntarja, dva po inovativnosti v ustvarjalnih postopkih nespregledljiva člena v verigi najvidnejših avtorjev na področju sodobne pripovedne proze in drama-

tike za mladino na Slovenskem. Ker je gradivo bilo pripravljeno za tisk že leta 1980, pa je seveda razumljivo, da v publikaciji še ne zasledimo res »najmlajšega rodu«, ki se je že uveljavil, na primer Borisa A. Novaka (letnik 1953), Milana Dekleve (letnik 1946) in morda še koga drugega.

Dolžina tekstov variira od dveh do šestih strani, kar pomeni, da je zunanji obseg vsaj do neke mere pogojeval tudi notranjo strukturo oziroma izhodiščni koncept zapisov. Le-ti pa, kljub poudarku na informativnosti, ne zatajujejo hkrati tudi literarno stvariteljske naravnosti avtoričine osebnosti, kar posameznim portretom omogoča svojsko plastičnost, kljub relativno skopim obsegom besedil.

Enoličnost, v katero bi se utegnili prevesiti branje knjige kot celote, pa preprečuje ne samo osebnostna raznolikost ustvarjalcev, s katerimi se Golobova srečuje, marveč tudi pestrost modelov, ki si jih je avtorica izbrala za svoje portretne študije.

Tako se model »živega« intervjuja s pisci menjava z obliko komunikacije v obliki **pisma**; model **obiska** pri avtorju je uokvirjen bodisi v piščevu intimno domače okolje bodisi v značilno (distančno?) vzdušje njegovega poklicnega (službenega) vsakdanjika; Golobova piscu bodisi omogoča monološko izpoved ali pa njegovo človeško in pisateljsko osebnost sama izriše do zadnje poteze, ne da bi v podobo vključila kakršnokoli direktno avtorjevo izjavo.

Prebiranju knjige daje specifično pestrost tudi opazna raznolikost besedil glede na njihovo zahtevnost; kot na zgornjo zahtevnostno mejo kaže opozoriti predvsem na intervju z Danetom Zajcem ter na razmišljanja v obliki pisem, katerih avtorji so France Forstnerič, Pavle Zidar in Niko Grafenauer; slednji je na primer v zgoščenem, teoretsko preciz-

nem orisu tako rekoč »zgledno« predstavil avtorici in bralcem vseh starosti poetiko svojega pesnjenja v celoti, ustvarjanja za mladino pa še posebej.

Segmenti, ki knjigi še zvišujejo njeno informativno vrednost, so naslednji: odlične fotografske upodobitve književnikov, ki so (predvsem) za mladega bralca neobhodni »konkretni« dokument, bio- bibliografski podatki o piscih in slednjič opozorila na izbor sekundarne literature o posameznih avtorjih in njihovih besednih stvaritvah za mladino.

Marjana Kobe

RADOSTNO PREPLETENE DOMISLICE

Boris A. Novak: Domišljija je povsod doma. Ljubljana, Partizanska knjiga 1984 (Matjaževa knjižnica)

Boris A. Novak je pesnik besednega čaranja. To smo spoznali — in občutili — že v njegovi prvi pesniški zbirki za otroke *Prebeseđimo besede*, ki je, prav tako kot pričujoča, izšla v Matjaževi knjižnici, ki jo izdaja Partizanska knjiga. Besedno čaranje, čaranje in o-čaranje z besedami sicer za pesnike ni nekaj posebnega, saj vsak na svoj način in s svojimi oblikovno-vsebinskimi postopki razgrinjajo svet čistega in o-čarujočega zrenja v notranjščino besed, v njihove skrite in skrivnostne pomenne, ki jih hitenje mimo besed — kakor v vsakdanjem življenju hitenje mimo reči, tudi in predvsem lepih — prezre in tako ostaja praznina v človeku prostor njegove najstrašnejše odtujenosti. In v svetu, kjer je to hitenje dobilo pomen prednosti ali celo edine (človeške) kvalitete, so poezije, kakršna je Novakova, še toliko